Δημόσια υγεία

Το παρόν θεματολογικό δελτίο περιγράφει τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για τη δημόσια υγεία και το πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύχθηκε. Παρουσιάζει τα σημαντικότερα επιτεύγματα της ΕΕ όσον αφορά την προώθηση της υγείας και την πρόληψη των ασθενειών, με έμφαση στον καρκίνο και στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας απέναντι στις λοιμώδεις νόσους και στις διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας. Εξετάζονται επίσης οι προκλήσεις για τη δημόσια υγεία που συνδέονται με τη δημογραφική αλλαγή, καθώς και η ανάγκη να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε φάρμακα κρίσιμης σημασίας. Παρουσιάζονται επίσης οι πρόσφατες εξελίξεις της πολιτικής για την ηλεκτρονική υγεία και για τη βιοτεχνολογία.

Νομική βάση

— Η **Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης** και ιδίως το άρθρο 168. Το άρθρο 114 αποτελεί μία από τις νομικές βάσεις της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με την παρασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων, ενώ το άρθρο 153 αποτελεί τη νομική βάση για διάφορες οδηγίες της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία.

— Το άρθρο 35 του **Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** ορίζει ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα πρόσβασης στην πρόληψη σε θέματα υγείας και σε ιατρική περίθαλψη στα εθνικά συστήματα υγείας.

Στόχοι της πολιτικής της ΕΕ για την υγεία

Οι εθνικές κυβερνήσεις των χωρών της ΕΕ φέρουν την κύρια ευθύνη για την οργάνωση και την παροχή υπηρεσιών υγείας και ιατρικής περίθαλψης. Η πολιτική της ΕΕ για τη δημόσια υγεία συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές και έχει ως στόχο:

— την προστασία και βελτίωση της υγείας των πολιτών της ΕΕ·

— τη στήριξη του εκσυγχρονισμού και της ψηφιοποίησης των συστημάτων και των υποδομών υγείας·

— τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας στην ΕΕ· καθώς και

— τον καλύτερο εξοπλισμό των χωρών της ΕΕ για την πρόληψη και αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών.

Πώς εξελίχθηκε η πολιτική της ΕΕ για τη δημόσια υγεία

Οι αλλαγές στις ιδρυτικές Συνθήκες της ΕΕ τη δεκαετία του 1990 κατέστησαν τη δημόσια υγεία πιο σημαντική στις πολιτικές της ΕΕ. Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας σημαίνει ότι τόσο οι ασθενείς όσο και οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στα κράτη μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, σημαντικά ζητήματα υγείας συχνά υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και έχουν κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες για την ΕΕ.

Δύο εξειδικευμένοι οργανισμοί συμβάλλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της ΕΕ για τη δημόσια υγεία:

— ο **Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων**, που ιδρύθηκε το 1995 για να αξιολογεί τα φάρμακα, να επιβλέπει τη χρήση τους εντός της ΕΕ και να παρακολουθεί την ασφάλειά τους·

— το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων**, το οποίο δημιουργήθηκε το 2004, συλλέγει δεδομένα σχετικά με τις λοιμώδεις νόσους, αξιολογεί τους κινδύνους και παρέχει καθοδήγηση για να βοηθήσει τις χώρες να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τις επιδημικές εξάρσεις και τις απειλές για τη δημόσια υγεία.

Το πρόγραμμα «η ΕΕ για την υγεία» (2021–2027) θεσπίστηκε για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμων προκλήσεων στον τομέα της υγείας, καθιστώντας τα συστήματα υγείας ισχυρότερα, ανθεκτικότερα και πιο προσβάσιμα. Εγκρίθηκε για να αντιμετωπιστεί η πανδημία COVID-19 και για να ενισχυθεί η ετοιμότητα στην αντιμετώπιση κρίσεων στην ΕΕ. Έδωσε έμφαση στη συλλογική ανθεκτικότητα και τη διασυνοριακή υγειονομική ασφάλεια, οδηγώντας την ΕΕ προς μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας.

Η **Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας** είναι ένα πλαίσιο πολιτικής που επικεντρώνεται στα εξής:

— την προετοιμασία για μελλοντικές κρίσεις στον τομέα της υγείας και διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας·

— τον εκσυγχρονισμό της φαρμακευτικής νομοθεσίας της ΕΕ για τη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών σε οικονομικά προσιτά και καινοτόμα φάρμακα·

— την πρόληψη και ανίχνευση του καρκίνου και την παροχή περίθαλψης υψηλής ποιότητας σε καρκινοπαθείς·

— τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τη χρήση και την ανταλλαγή ηλεκτρονικών δεδομένων υγείας σε ολόκληρη την ΕΕ (Ευρωπαϊκός Χώρος Δεδομένων Υγείας).

Η ΕΕ ενδιαφέρεται επίσης για την παγκόσμια υγεία και πρόσφατα ενίσχυσε τη δέσμευσή της στον τομέα αυτό με την πρωτοβουλία για ανθεκτικότητα στην παγκόσμια υγεία.

Επιτεύγματα και τρέχουσες εξελίξεις στην πολιτική για τη δημόσια υγεία

Α . Υγεία σε όλες τις πολιτικές και η προσέγγιση «Μία υγεία»

Το 2006 διατυπώθηκε η προσέγγιση «υγεία σε όλες τις πολιτικές», μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τον αντίκτυπο όλων των πολιτικών στην υγεία και όχι μόνο εκείνων που αφορούν ρητά τη δημόσια υγεία. Σύμφωνα με το άρθρο 9 και το άρθρο 168 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το άρθρο 35 του Χάρτη, οι επιπτώσεις στην υγεία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Πρόσφατα παραδείγματα δείχνουν την προσέγγιση «υγεία σε όλες τις πολιτικές» στην πράξη:

— το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση δημιουργεί καθαρότερο και υγιεινότερο περιβάλλον διαβίωσης·

— το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (2021–2027), μαζί με άλλα ταμεία και προγράμματα, συμβάλλει στην αντιμετώπιση ζητημάτων στον τομέα της υγείας από πολλαπλές οπτικές γωνίες·

— διάφορες πολιτικές αποσκοπούν στην πρόληψη της επιβλαβούς επίδρασης που έχει η κλιματική αλλαγή στην υγεία, όπως ο αυξανόμενος αριθμός θανάτων που οφείλονται σε καύσωνες και φυσικές καταστροφές, οι μεταβαλλόμενες μορφές μετάδοσης υδατογενών νόσων, και νόσων που μεταδίδονται από έντομα, σαλιγκάρια και άλλα ψυχρόαιμα ζώα.

Η προσέγγιση «Μία υγεία» είναι μια ολοκληρωμένη, ενοποιημένη προσέγγιση που αποσκοπεί στη βιώσιμη ισορροπία και τη βελτιστοποίηση της υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των οικοσυστημάτων. Τα θέματά της περιλαμβάνουν την πρόληψη νόσων που μεταδίδονται άμεσα ή έμμεσα μεταξύ ζώων και ανθρώπων και τη μείωση της μικροβιακής αντοχής (δηλαδή όταν βακτήρια, ιοί, μύκητες και παράσιτα δεν ανταποκρίνονται πλέον σε φάρμακα που χρησιμοποιούνται για την πρόληψη ή τη θεραπεία τους).

Β . Πρόληψη των νόσων και προαγωγή της υγείας

Οι πρωτοβουλίες της ΕΕ στον τομέα αυτόν επικεντρώνονται στην πρόληψη μεταδοτικών (δηλαδή λοιμωδών) και μη μεταδοτικών νόσων, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου, και στη μείωση της μικροβιακής αντοχής.

1. Καρκίνος

Ο καρκίνος αποτελεί τη δεύτερη συχνότερη αιτία θανάτου στην ΕΕ. Ο αντίκτυπός του εκτείνεται πέρα από την προσωπική και οικογενειακή σφαίρα, καθώς επηρεάζει τα συστήματα υγείας και την οικονομική παραγωγικότητα. Η ΕΕ αντιμετωπίζει τον καρκίνο μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών.

— Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου, του 2021, καλύπτει την πρόληψη, την έγκαιρη διάγνωση, τη θεραπεία και την παρακολούθηση.

— Το 2022 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια **νέα προσέγγιση για τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου**, προκειμένου να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών να ενισχύσουν την υιοθέτηση του προσυμπτωματικού ελέγχου του καρκίνου. Στόχος της ήταν να διασφαλιστεί ότι το 90 % των ατόμων στην ΕΕ που πληρούν τις προϋποθέσεις για προσυμπτωματικό έλεγχο για καρκίνο του μαστού, του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας θα έχουν υποβληθεί σε προσυμπτωματικό έλεγχο έως το 2025.

— Για τη στήριξη των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και την καθοδήγηση των επενδύσεων και των συνεισφορών προς την επίτευξη αυτού του στόχου, τα προφίλ χώρας για τον καρκίνο αναδεικνύουν τα επιτεύγματα, τις προκλήσεις και τις ανισότητες στην περίθαλψη του καρκίνου μεταξύ των χωρών της ΕΕ.

— Ο ευρωπαϊκός κώδικας κατά του καρκίνου είναι ένα σύνολο συστάσεων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι στην ΕΕ μπορούν να μειώσουν τον κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου. Η έκδοση του 2025 επικαιροποιεί και επεκτείνει τις κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη, ενσωματώνοντας τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία και συστάσεις πολιτικής.

2. Άλλες μη μεταδοτικές νόσοι

Τον Δεκέμβριο του 2021, η Επιτροπή δρομολόγησε την πρωτοβουλία «Υγιέστεροι μαζί – Πρωτοβουλία της ΕΕ για τις μη μεταδοτικές νόσους» για να βοηθήσει τις χώρες της ΕΕ να μειώσουν τις σημαντικές επιβαρύνσεις που συνεπάγονται οι κύριες μη μεταδοτικές νόσοι και να βελτιώσουν την ευεξία των πολιτών. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται σε δύο τομείς: την ψυχική υγεία και τις καρδιαγγειακές παθήσεις.

α Ψυχική υγεία και ευεξία

Στην ΕΕ, περισσότερα από 84 εκατομμύρια άτομα – περίπου ένα στα έξι άτομα – αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας. Η ψυχική υγεία έχει ενσωματωθεί στο θεματολόγιο της ΕΕ για τη δημόσια υγεία μέσω πρωτοβουλιών όπως η κοινή δράση για την ψυχική υγεία και ευεξία (2013–2016). Αυτό οδήγησε με τη σειρά του στη δημιουργία του ευρωπαϊκού πλαισίου δράσης για την ψυχική υγεία και ευεξία.

Δεδομένου ότι η αυτοκτονία είναι η δεύτερη κύρια αιτία θανάτου στην ηλικιακή ομάδα 15–29 ετών, η πρόληψη, η ενημέρωση, ο μη στιγματισμός και η πρόσβαση σε βοήθεια εξακολουθούν να έχουν καίρια σημασία. Το 2023 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωσή της σχετικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας. Η ψυχική υγεία και οι νευρολογικές διαταραχές υποστηρίζονται επίσης από την πρωτοβουλία «Υγιέστεροι μαζί». Τον Ιανουάριο του 2026 εγκαινιάστηκε η ευρωπαϊκή σύμπραξη για την υγεία του εγκεφάλου.

β Καρδιαγγειακά νοσήματα και τρόπος ζωής

Τα καρδιαγγειακά νοσήματα αποτελούν την κύρια αιτία θανάτου στην ΕΕ. Τα ναρκωτικά, το αλκοόλ και η κατανάλωση καπνού είναι επιλογές τρόπου ζωής που αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο ανάπτυξης καρδιακών παθήσεων, οι οποίες έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ανθρώπινη υγεία. Η αντιμετώπιση αυτών των παραγόντων κινδύνου αποτελεί βασικό επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για την υγεία. Στα ορόσημα για τη ρύθμιση της χρήσης καπνού περιλαμβάνονται η οδηγία για τη φορολογία των προϊόντων καπνού το 2011 και η οδηγία για τα προϊόντα καπνού το 2014. Τον Ιούλιο του 2025 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τη φορολογία των προϊόντων καπνού με σκοπό την επέκταση της εμβέλειάς της σε νέα προϊόντα και την αύξηση των ελάχιστων φορολογικών συντελεστών ώστε να αντικατοπτρίζουν τον πληθωρισμό και τις διαφορές στα επίπεδα τιμών μεταξύ των κρατών μελών.

Τον Δεκέμβριο του 2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιο για την καρδιαγγειακή υγεία, το σχέδιο για «Ασφαλείς καρδιές», το οποίο επικεντρώνεται στα καρδιαγγειακά νοσήματα μεταξύ των πιο ευάλωτων ομάδων. Από το 2025, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επεξεργάζεται έκθεση πρωτοβουλίας σχετικά με την στρατηγική της ΕΕ για τα καρδιαγγειακά νοσήματα.

3. Μεταδοτικές ασθένειες και απειλές για τη δημόσια υγεία

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων διαθέτει **σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης** για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση πιθανών επιδημικών εξάρσεων μεταδοτικών νόσων και διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας.

Η επιτροπή υγειονομικής ασφάλειας της ΕΕ – η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των υγειονομικών αρχών των κρατών μελών της ΕΕ και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν

και της Νορβηγίας – **συντονίζει την αντίδραση της ΕΕ σε εξάρσεις και επιδημίες** και συνεργάζεται με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

Το 2022 παρατάθηκαν οι εντολές του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, εκδόθηκε νέος κανονισμός σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας και συστάθηκε η Αρχή Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης (HERA) για τη βελτίωση της ετοιμότητας και της αντίδρασης σε σοβαρές διασυνοριακές απειλές.

Επιπλέον, τον Απρίλιο του 2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε δημόσια διαβούλευση για τη διαμόρφωση της στρατηγικής της σχετικά με τα ιατρικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Η στρατηγική θα διασφαλίσει ότι η ΕΕ είναι προετοιμασμένη και μπορεί να ανταποκριθεί σε απειλές για τη δημόσια υγεία, συμπεριλαμβανομένων των χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών απειλών.

Γ . Κοινωνική και δημογραφική αλλαγή

Η ΕΕ αντιμετωπίζει την πρόκληση να διασφαλίσει ότι ο **γηράσκων πληθυσμός** της έχει υψηλή ποιότητα ζωής και ότι τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης είναι βιώσιμα. Το 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε έγγραφο προβληματισμού σχετικά με τη γήρανση, ακολουθούμενο από έκθεση με τίτλο «The impact of demographic change in a changing environment» (Ο αντίκτυπος της δημογραφικής αλλαγής σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον) το 2023. Έχοντας εντοπίσει τις προκλήσεις που προκύπτουν από τη γήρανση, τη μείωση του πληθυσμού και τη μείωση του εργατικού δυναμικού, παρουσίασε επίσης εργαλεία πολιτικής για τη διαχείριση της δημογραφικής αλλαγής, σε ανακοίνωση με τίτλο «Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: μια εργαλειοθήκη για δράση».

Οι **μεταναστευτικές** κρίσεις θέτουν επίσης προκλήσεις για την πολιτική δημόσιας υγείας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το σχέδιο δράσης της για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών το 2016. Εξετάζει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες όσον αφορά την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της δυσκολίας πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη. Το 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τη Μετανάστευση και το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, που αποσκοπούν στον περαιτέρω εξορθολογισμό των ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα αυτόν. Ο κανονισμός εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2026.

Με στόχο τη μείωση των **ανισοτήτων μεταξύ των παιδιών** σε τομείς όπως η υγεία, το 2021 εγκρίθηκε η ευρωπαϊκή εγγύηση για την παιδική ηλικία. Στόχος της είναι η πρόληψη και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της δωρεάν υγειονομικής περίθαλψης και της υγιεινής διατροφής. Ως πρώτο βήμα, τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικά σχέδια όπου περιγράφουν πώς θα υλοποιήσουν την Εγγύηση για τα Παιδιά έως το 2030. Τον Φεβρουάριο του 2026, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε τον στόχο της εξάλειψης της παιδικής φτώχειας έως το 2035.

Δ . Φάρμακα

Φάρμακο είναι κάθε ουσία ή συνδυασμός ουσιών που χρησιμοποιείται για τη θεραπευτική αντιμετώπιση ή την πρόληψη νόσων στον άνθρωπο (βλέπε 2.2.5). Η ΕΕ έχει θεσπίσει διάφορους νόμους για τη ρύθμιση του τρόπου με τον οποίο τα φάρμακα εγκρίνονται, διατίθενται στην αγορά και χρησιμοποιούνται στην ΕΕ. Σε αυτούς περιλαμβάνονται:

— η οδηγία του 2001 σχετικά με την έγκριση, την παρασκευή, την εισαγωγή και την εμπορία φαρμάκων (οδηγία 2001/83/ΕΚ)·

— ο κανονισμός του 2004 για τον καθορισμό των διαδικασιών έγκρισης φαρμάκων και των κανόνων παρακολούθησής τους, καθώς και για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 726/2004].

Μια σημαντική εξέλιξη ήταν η έγκριση της «δέσμης μέτρων για τα φάρμακα», με στόχο να καταστούν τα φάρμακα πιο διαθέσιμα, πιο προσβάσιμα και πιο οικονομικά προσιτά. Σκοπός της δέσμης μέτρων είναι η καλύτερη κάλυψη των αναγκών των ασθενών με την τόνωση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας μέσω κινήτρων για την ανάπτυξη νέων αντιμικροβιακών, φαρμάκων για σπάνιες νόσους, και θεραπειών για παιδιά. Η δέσμη μέτρων επιδιώκει επίσης να ενισχύσει την ασφάλεια του εφοδιασμού, διασφαλίζοντας την έγκαιρη διαθεσιμότητα ασφαλών και οικονομικά προσιτών φαρμάκων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η πράξη για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας, η οποία προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάρτιο του 2025 και επί της οποίας διαπραγματεύονται επί του παρόντος το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποσκοπεί στη βελτίωση της διαθεσιμότητας, του εφοδιασμού και της παραγωγής φαρμάκων κρίσιμης σημασίας.

Ε . Ηλεκτρονική υγεία (eHealth)

Η ΕΕ βρίσκεται εν μέσω ψηφιακού μετασχηματισμού των συστημάτων υγείας της. Οι ψηφιακές τεχνολογίες και τα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών ενσωματώνονται σε διάφορες πτυχές του κλάδου της υγειονομικής περίθαλψης. Περιλαμβάνουν τη χρήση ηλεκτρονικών μητρώων υγείας, τηλεϊατρικής, φορετών συσκευών, εφαρμογών για φορητές συσκευές, ανάλυσης δεδομένων και άλλων ψηφιακών εργαλείων. Η ψηφιοποίηση του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης αποτελεί μέρος της **στρατηγικής της ΕΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά**, που αποσκοπεί στην καλύτερη εναρμόνιση των ψηφιακών συστημάτων στα κράτη μέλη.

Το **δίκτυο eHealth** είναι ένα εθελοντικό δίκτυο που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο οδηγίας για τα δικαιώματα των ασθενών στη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη. Παρέχει μια πλατφόρμα για τη σύνδεση των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την ηλεκτρονική υγεία.

Το 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τις **προτεραιότητές της για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της υγείας και της περίθαλψης**. Περιλάμβαναν την ασφαλή πρόσβαση σε δεδομένα υγείας για τους πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ, την εξατομικευμένη ιατρική, την καλύτερη έρευνα μέσω κοινών υποδομών δεδομένων και την ενδυνάμωση των ατόμων μέσω ψηφιακών εργαλείων για την παροχή ανατροφοδότησης από τους ασθενείς και την περίθαλψη με επίκεντρο τον άνθρωπο.

Η **υποδομή ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας** διασφαλίζει ότι άτομα από ένα κράτος μέλος μπορούν να συνεχίσουν να λαμβάνουν περίθαλψη όταν ταξιδεύουν σε άλλα κράτη μέλη.

Τον Μάρτιο του 2025 τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός για έναν **ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την υγεία**. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στα άτομα στην ΕΕ να έχουν πρόσβαση και να διαχειρίζονται τα προσωπικά τους δεδομένα υγείας. Επιτρέπει επίσης την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων υγείας σε διασυνοριακό επίπεδο, για σκοπούς έρευνας και καινοτομίας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων. Πρόκειται για σημαντικό επίτευγμα στον τομέα της ηλεκτρονικής υγεία στην ΕΕ. Από σήμερα έως τον Μάρτιο του 2027, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να εκδώσει διάφορες βασικές νομικές πράξεις για τον καθορισμό των κανόνων εφαρμογής του κανονισμού.

ΣΤ . Αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας

Οι τεχνολογίες υγείας συμπεριλαμβάνουν φάρμακα, ιατροτεχνολογικά προϊόντα και διαγνωστικά εργαλεία, χειρουργικές επεμβάσεις, καθώς και μέτρα για την πρόληψη, τη διάγνωση ή τη θεραπευτική αντιμετώπιση νόσων. Η αξιολόγησή τους είναι μια συστηματική αξιολόγηση τεκμηριωμένων δεδομένων σχετικά με τις τεχνολογίες υγείας. Χρησιμοποιείται για να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές για την υγεία είναι ασφαλείς, αποτελεσματικές, εστιασμένες στον ασθενή και οικονομικά αποδοτικές. Μετρά επίσης την προστιθέμενη αξία των τεχνολογιών υγείας, καθοδηγώντας τις εθνικές αποφάσεις σχετικά με την επιστροφή των δαπανών στους χρήστες. Το 2021 εγκρίθηκε νέος κανονισμός για την αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας, ο οποίος άρχισε να εφαρμόζεται σταδιακά από τον Ιανουάριο του 2025.

Ζ . Η πράξη για τη βιοτεχνολογία και η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα

Τον Δεκέμβριο του 2025 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την πράξη για τη βιοτεχνολογία, η οποία αποσκοπεί στην επιτάχυνση της καινοτομίας στην αξιολόγηση των τεχνολογιών υγείας, στις κλινικές δοκιμές και στη βιοπαραγωγή, προκειμένου να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και να προωθηθούν λύσεις υγειονομικής περίθαλψης. Επί του παρόντος εξετάζεται και συζητείται από την Επιτροπή Δημόσιας Υγείας και την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει γενικά την ανταγωνιστικότητα στο επίκεντρο του οικονομικού της θεματολογίου για την αντιμετώπιση αυξανόμενων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, η ΤΝ και οι γεωπολιτικές εντάσεις. Στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2026, ανακοίνωσε την πράξη ΙΙ για τη βιοτεχνολογία, η οποία αναμένεται να προταθεί στα τέλη του 2026.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Από το 2023 έως το 2025, η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λειτούργησε ως Υποεπιτροπή της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων. Τον Φεβρουάριο του 2025 μετατράπηκε σε πλήρη μόνιμη επιτροπή, την Επιτροπή Δημόσιας Υγείας, η οποία δεν εξαρτάται πλέον από τη μητρική επιτροπή. Μπορεί να σχεδιάζει τις νομοθετικές της προτεραιότητες και να ανταποκρίνεται σε νομοθετικές προτάσεις μέσω της έγκρισης εκθέσεων, να προτείνει τροπολογίες στην Ολομέλεια και να διορίζει διαπραγματευτική ομάδα για

τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με το Συμβούλιο της ΕΕ σχετικά με τη νομοθεσία. Είναι υπεύθυνη για προγράμματα και δράσεις στους τομείς της δημόσιας υγείας, των φαρμακευτικών και ιατρικών συσκευών, της ετοιμότητας και της αντίδρασης σε κρίσεις στον τομέα της υγείας, καθώς και της ψυχικής υγείας και των δικαιωμάτων των ασθενών. Επιβλέπει επίσης τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων Συνεργάζεται τακτικά με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

Το παρόν θεματολογικό δελτίο εκπονήθηκε από το Θεματικό Τμήμα Μετασχηματισμού, Καινοτομίας και Υγείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, επισκεφθείτε τον ιστότοπο της Επιτροπής Δημόσιας Υγείας.

Anne-Marie Finnemann / Ioana-Alice POSTU
04/2026